



**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
Τετάρτη 13 Ιουνίου 2018
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
**ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΟΜΑΔΑ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ****

(Ενδεικτικές Απαντήσεις)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α.1.

α. «Κλήριγκ» Σχ. βιβλίο, σελ. 54: «Στο εξωτερικό εμπόριο μετά το 1932... και θετικά στοιχεία».

β. Εθνικόν Κομιτάτον Σχ. βιβλίο, σελ. 77: Ένας από τους πολιτικούς σχηματισμούς με μικρότερη απήχηση, που μετείχε στην Εθνοσυνέλευση του 1862 – 1864. «Το Εθνικόν Κομιτάτον... Οθωμανική Αυτοκρατορία».

γ. Οργανισμός: Σχ. βιβλίο, σελ. 140: «Τον Ιούλιο του 1914... να αποκτήσουν γεωργικό κλήρο».

ΘΕΜΑ Α.2.

α. Σωστό (Σχ. βιβλίο, σελ. 71)

β. Σωστό (Σχ. βιβλίο, σελ. 81)

γ. Σωστό (Σχ. βιβλίο, σελ. 84)

δ. Λάθος (Σχ. βιβλίο, σελ. 53)

ε. Λάθος (Σχ. βιβλίο, σελ. 213)

ΘΕΜΑ Β.1.

α. Σχ. βιβλίο, σελ. 92-93 : Τα αντιβενιζελικά κόμματα ήταν: το κόμμα του Δημητρίου Ράλλη, το Εθνικό Κόμμα του Κυριακούλη Μαυρομιχάλη και το κόμμα του Γεωργίου Θεοτόκη.

β. Σχ. βιβλίο, σελ. 92: «Ως αντιβενιζελικά θεωρούνταν... ήταν πιο διαλλακτικό».

ΘΕΜΑ Β.2.

α. Σχ. βιβλίο, σελ. 206- 207: «Οι ξένοι ναύαρχοι... ορίστηκε ο Ελευθέριος Βενιζέλος».

β. Σχ. βιβλίο, σελ. 208: «Η πρώτη κυβέρνηση... Κρητική Τράπεζα».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ.1.

α) Σχ. βιβλίο, σελ. 33: «**Η πιο χαρακτηριστική... των ανεπτυγμένων κρατών**».

Σύμφωνα με το **Κείμενο Α**, με την κατασκευή του σιδηροδρομικού δικτύου της Ελλάδας επιδιωκόταν η αύξηση του όγκου εργασιών και των εσόδων του κράτους, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα βελτιώνονταν οι εμπορικές συναλλαγές, ποιοτικά και ποσοτικά.

Από το **Κείμενο Α**:

- «**οι γεωργοί θα ηύξανον τας εργασίας των**»
- «**θα βελτιούτο ο υλικός και ηθικός βίος των**»
- «**η ανταλλαγή των προϊόντων θα ηύξανε την ποιότητα, την ποσότητα και το κέρδος**»

Παράλληλα στο **Κείμενο Α** επισημαίνεται η επιδιωκόμενη εκβιομηχάνιση της χώρας, αφού θα διευκολυνόταν μέσω του σιδηροδρομικού δικτύου η μεταφορά πρώτων υλών για βιομηχανική επεξεργασία.

Έτσι, θα περιορίζονταν οι εισαγωγές ενώ το οικονομικό πλεόνασμα που θα διασφάλιζε η χώρα θα επέτρεπε τη διεύρυνση των εμπορικών συναλλαγών της.

Από το **Κείμενο Α** αντίστοιχα χωρία είναι:

- «**θα ανεπτύσσοντο συγχρόνως αι τέχναι και η βιομηχανία**»
- «**Τα έως τότε δε εισαγόμενα ...προϊόντων ξένων ή εγχωρίων**»

β) Σχ. βιβλίο, σελ. 34 -35: «Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας... διεθνούς δικτύου».

Η πληροφορία αυτή επιβεβαιώνεται και από τα αριθμητικά δεδομένα του πίνακα που μας δίνεται στο **Κείμενο Β**, σύμφωνα με τα οποία ενώ το 1883 η Ελλάδα είχε μόλις 22 χιλιόμετρα σιδηροδρομικού δικτύου, το 1892 η επέκταση αυτού ήταν εντυπωσιακή, αφού σε μία περίπου δεκαετία ο ελληνικός σιδηρόδρομος αριθμούσε τα 900 χιλιόμετρα.

Σύμφωνα με το **Κείμενο Β** ήδη το 1907 υπήρχαν 1.372 χιλιόμετρα σιδηροδρομικού δικτύου.

Σύμφωνα με το **Κείμενο Γ** η πραγματοποίηση του σιδηροδρομικού δικτύου συνάντησε δυσκολίες οι οποίες συνδέονταν με τις περιορισμένες δυνατότητες που είχε λόγω του χαρακτηριστικού πλάτους των γραμμών που δεν επέτρεπε τη σύνδεση με τους διεθνείς σιδηροδρομικούς άξονες. Το δίκτυο είχε κατασκευαστεί με πρόχειρο τρόπο, δίνοντας προτεραιότητα στην εμπορική σύνδεση των παράλιων περιοχών της χώρας, τη στιγμή, μάλιστα, που οι θαλάσσιες μεταφορές επηρεάζονταν από τη βαθιά οικονομική ύφεση της χώρας.

Από το **Κείμενο Γ** αξιοποιούμε τα ακόλουθα χωρία:

- «το δίκτυο δεν είχε παντού το ίδιο πλάτος γραμμών»
- «είχε κατασκευαστεί, με κάποια ελαφρότητα ... παράλιες χώρες»
- «Ο ανταγωνισμός της ναυτιλίας ... ναυτικών μεταφορών»

γ) Σχ. βιβλίο, σελ. 35: «Είναι αναμφίβολο ότι ... τόσο ριζοσπαστικές αλλαγές».

Στο **Κείμενο Γ** επισημαίνεται ότι το σιδηροδρομικό δίκτυο δεν κατάφερε να ενδυναμώσει το επενδυτικό ενδιαφέρον των κατασκευαστών των δημόσιων έργων ούτε το ενδιαφέρον για τη δημιουργία βιομηχανικών μονάδων από τη στιγμή που αυτή προϋπέθετε την ύπαρξη πρώτων υλών, όπως είναι το σίδηρο και το κάρβουνο.

Έτσι, οι προσδοκίες της Ελλάδας για σύνδεση του σιδηροδρόμου με την εκβιομηχάνιση της χώρας δεν τελεσφόρησαν.

Τα χωρία που έπρεπε να αξιοποιηθούν από το **Κείμενο Γ** είναι:

- «η ένεση επενδύσεων δεν ήταν αρκετή για να δημιουργήσει συνθήκες οικονομικής απογείωσης»
- «δεν μπορούσε να παίξει τονωτικό ρόλο για ανύπαρκτους βιομηχανικούς κατασκευαστές δικτύου και τροχαίου υλικού»

- «ούτε ήταν ισχυρό κίνητρο για να δημιουργηθούν... σίδηρο και κάρβουνο»

ΘΕΜΑ Δ.1.

α) Σχ. βιβλίο, σελ. 156: «**Η αγροτική αποκατάσταση ... και τη δυνατότητα άρδευσης**». Σύμφωνα με τις πληροφορίες του **Κειμένου Α**, ο κλήρος που παρελάμβανε η κάθε προσφυγική οικογένεια σχετιζόταν με το σύνολο της έκτασης καθώς επίσης και με τη δυνατότητα βιοπορισμού και εκπλήρωσης των οικονομικών υποχρεώσεών της. Παράλληλα, επισημαίνεται ότι υπήρχε διακύμανση στην αξία του παραχωρούμενου κλήρου ανάλογα με την τοποθεσία, την ποιότητα του εδάφους και τις αναπτυξιακές δομές της κάθε περιοχής.

Σχ. βιβλίο, σελ. 156 : «**Συνήθως ο κλήρος δεν αποτελούσε ... λιπάσματα και ζώα**»

β) Σχ. βιβλίο, σελ. 167-168: «**Για ένα διάστημα η άφιξη των προσφύγων... επάρκεια σε σιτηρά**». Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο **Κείμενο Β**, η καλλιέργεια των δημητριακών προωθήθηκε ιδιαίτερα καθώς αποτελούσε είδος πρώτης ανάγκης για την επιβίωση των αγροτών – προσφύγων και παράλληλα απέδιδε ως γεωργικό προϊόν άμεσα καρπούς σε αντίθεση με τα οπωροφόρα δέντρα.

Από το **Κείμενο Β** αξιοποιούμε το αντίστοιχο χωρίο: «**Το 76 τοις εκατό ... έσπειρε σιτάρι το φθινόπωρο ... σε κάθε είδος εδάφους**».

Σχ. Βιβλίο, σελ. 168: «**Οι πρόσφυγες εφάρμοσαν ...βαμβάκι, σταφίδα)**».

Σύμφωνα με το **Κείμενο Β** η καπνοκαλλιέργεια αναπτύχθηκε σημαντικά εξαιτίας των κλιματικών και εδαφικών συνθηκών και της οικονομικής απόδοσης που αυτή επέφερε.

Από το **Κείμενο Β** αξιοποιούμε το αντίστοιχο χωρίο: «**Από την άλλη πλευρά ...επιδίδονται στην καπνοκαλλιέργεια**».

Σχ. Βιβλίο, σελ. 168: «**Η κτηνοτροφία και η πτηνοτροφία ... τις ασχολίες στην πατρίδα τους**».

Στο **Κείμενο Β** γίνεται λόγος και για την ενασχόληση των αγροτών προσφύγων με την αμπελουργία, τη δενδροκομία και την ανάπτυξη επαγγελμάτων, άμεσα ή έμμεσα συνδεδεμένων με την αγροτική παραγωγή.

Από το **Κείμενο Β** αξιοποιούμε το αντίστοιχο χωρίο: «**Το υπόλοιπο 10 τοις εκατό ... του σιδηρουργού, του μυλωνά κ.λ.π.**»

Σύμφωνα με τις πληροφορίες του **Κειμένου Γ** η αγροτική οικονομία ωφελήθηκε από την εγκατάσταση των προσφύγων, αφού αυτή συνοδεύτηκε από έργα υποδομής που προωθήθηκαν για την αναβάθμιση της γεωργικής παραγωγής.

Παράλληλα, η ανάγκη για βελτίωση των συνθηκών ζωής των προσφύγων επέφερε μέτρα για την αναδιαμόρφωση της αγροτικής οικονομίας. Έτσι, το 1936 είχαν διπλασιαστεί τα καλλιεργήσιμα εδάφη και η εικόνα της ελληνικής υπαίθρου είχε μεταβληθεί ριζικά σε σχέση με το 1923.

Από το **Κείμενο Γ** αξιοποιούμε τα χωρία:

- **«Η υλοποίηση έργων υποδομής ... ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής»**
- **«Η διαδικασία απαλλοτρίωσης των τσιφλικιών επιταχύνθηκε»**
- **«Το 1936 ... έρημα τοπία του 1923»**